

Gui Hooijdonk, e.a. (Red), In de Buurt, Cursus in 14 lessen van de Stichting Burgerschapskunde, Leiden, 1980. Prijs: onbekend.
(Onder de auteurs ook de uit de Haagse politiek bekende Hans Pars en Gerard van Otterloo; de lessen zijn ook gebundeld als boek verschenen)

Deze nieuwe schriftelijke cursus is waarschijnlijk gericht op mensen die in hun wijk, buurt of woonomgeving actief zijn, zoals uit de naam "In de Buurt" al blijkt. Vermoedelijk onder invloed van vormingswerktheorieën, die de eigen ervaring en herkenbare situaties als uitgangspunten kiezen, is de cursus opgehangen aan het verhaal van een groep actief wordende wijkbewoners in het fiktieve Soetwijk. De grote vraag die opkomt bij lezing is of de gekozen methode en de doelgroep niet konfliktieren; m.a.w. of de wijkbewoner vóórdat hij naar deze cursus grijpt al niet zoveel informatie moet hebben dat de cursus hem weinig nieuws meer biedt. De mogelijkheden tot herkenning biedt het materiaal volop, het is duidelijk dat de auteursgroep schrijft vanuit een grote ervaring en betrokkenheid. Onze aktief studerende, zichzelf vormende en excursie-makende Soetwijkers komen ondertussen met talrijke relevante problemen en zaken in aanraking, zoals opbouw en functioneren gemeentelijk apparaat; binnen-gemeentelijke decentralisering; verkeersproblematiek; verschillende vormen welzijnszorg; ruimtelijke ordening enz. enz. Tegelijkertijd wordt informatie gegeven over praktische problemen als schoolingskursussen, konfliktoplossing, opzetten van een wijkkrant, voorbereiden en leiden van vergaderingen, betrekken van wijkbewoners e.d. De cursus geeft dus een schat aan informatie.

Ben van der Velden, Verblif te Rome, Baarn, 1980. Prijs: f 20,--

In Rome verblijvend heeft de schrijver de gelegenheid genomen goed rond te kijken in het huidige Italië. Zoals zijn blik weinig ontgaat ontziet zijn scherpe pen niet veel meer. In 15 korte essay-achtige hoofdstukken wordt steeds een aspekt van het Italiaanse leven ontleed. Het soms aanwezige venijn kan echter niet verhullen dat schrijver toch een haat-liefde-verhouding met het gastland heeft opgebouwd. Het zal niet verbazen dat het Vatikaan uitvoerig behandeld wordt. Naast indrukken van de laatste pausen wordt een onderzoek gedaan naar de machtsverhoudingen in dat kerkelijk centrum. Maar de Italiaanse neo-fascisten, rode brigades en kommunisten én de gewone man en vrouw worden niet genadiger behandeld. Voor mensen die niet geschokt eerd (willen) worden vaak amusante lektuur, waarbij het boek waarschijnlijk vermakkelijker wordt naarmate men Italië beter kent. Misschien dat twee "willekeurige" citaten de nog weifelachtige lezer over de streep trekken. "Zet wat priesters, moordenaars, bankiers en in geldnood zittende politici bij elkaar, en er is alle kans op een Italiaans financieel schandaal." "Dat er in Rome veel kleine diefstallen gebeuren is niets bijzonders, die gebeuren overal ter wereld. Wat bijzonder is, is het feit, dat absoluut de enige manier om diefstal te voorkomen is zorgen dat je niets bij je hebt." Een te waarderen poging tot politiek essay-isme.

De Rode Tribune, Marxistisch Magazine, Veertiendaags, Abbonementsprijs f 30,-- losse nummers f 1,50,--

Rode Tribune, het blad van de Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland (KENml) heeft kortgeleden een gedaantewisseling ondergaan. De KENml is een kleine ultra-linkse partij, geïnspireerd door de mao-istische interpretatie van het marxisme-leninisme. Geörienteerd op de Chinese politiek wijst zij bv. op het gevaar van de twee strijdende supermachten USA en USSR. Dat zij daarbij zelfs pleit voor versterking van de NATO maakt haar in andere linkse kringen weinig geliefd.

Het blad heeft nu een magazine-vorm gekregen, om beter aan te kunnen sluiten bij mensen die strijden voor basisdemocratie, vrije menselijke verhoudingen en socialisme. De persoonlijke emancipatie krijgt, in aansluiting op mannen- en vrouwenbeweging, veel aandacht. Zelf konstateert het blad ergens dat veel aktivisten van vroeger persoonlijk doodgebloed zijn en nu naar andere oplossingen zoeken. De meeste stukken blijven echter taai leesbaar. Alleen voor politiek geïnteresseerden die alle politieke sekten verzamelen.

Gerard Mulder, Hugu Arlman en Ursula den Tex, De val van de Rode Burcht, Opkomst en ondergang van een krantenbedrijf, met een voorwoord van R. Ferdinandusse, Amsterdam, 1980. Prijs: f 32,50,--

De Rode Burcht was de benaming van het gebouw in de krantenbuurt van Amsterdam, waarin de NV De Arbeiderspers was gevestigd. Hier rolde jarenlang de grootste krant van Nederland, Het Vrije Volk, van de persen. Het was de papieren poot van de zgn. Rooie Familie: het totaal van sociaal-democratische organisaties, zoals PvdA, NVV, VARA, NIVON, Centrale e.d. Ruim tien jaar geleden stortte dat krantenbedrijf vrij onverwacht ineen, de persen en het gebouw werden verkocht, honderden mensen ontslagen. De krant bleef als regionaal Rijnmondblad. Juist door hun politieke betrokkenheid is deze klap bij de werknemers heel hard aangekomen, en nog steeds klinkt de vraag hoe het ooit heeft kunnen gebeuren. Vrij Nederland-journalisten hebben in jan. 1979 geprobeerd die vraag te beantwoorden. Dat artikel is nu uitgebreid tot dit boek, waarin de geschiedenis van het linkse krantenbedrijf wordt geschreven. Verder wordt ingegaan op de nieuwe discussies over een linkse massakrant, o.a. door te kijken naar de situaties in buurlanden. Overal blijkt de formule "links en toch lekker" niet te werken. Dit goed journalistiek geschreven boek is van belang voor de geschiedschrijving van de arbeidersbeweging, van de nederlandse politiek en van de krantenwereld.

Mr. Thom Holterman, Anarchistische staatsopvatting (een paradox?), (In de serie Recht en maatschappij), Deventer, 1980. Prijs: f 18,50,--

Wanneer men probeert kernpunten aan te geven van "anarchistische staatsopvatting", dan denkt men al: afbraak van de staat; opbouw maatschappij van onder naar boven in een zgn. radendemocratie. Schrijver stelt dit als honinggraatmodel tegenover het centralistische spinnewebmodel van de kapitalistische staat.

Waar anarchisten deze organisatorische alternatieven uitwerkten was dat meestal in sterk utopisch getinte stukken. Dat maakte het tegenstanders makkelijk dit gedeelte van het denken te verontachtzamen en door de nadruk te leggen op het anti-staatkarakter anarchisten af te doen als naïve chaotici. Daar hebben zij zelf ook schuld aan omdat ze verzuimd hebben systematische aandacht te besteden aan de ontwikkeling van een positieve staatstheorie. Daarin is een kentering merkbaar waarbij Holterman zich aansluit. Daarom maakt hij in de titel de tegenpraak tot een schijnbare.

In dit essay, opgebouwd uit drie delen, geeft hij een overzicht van problemen en kernbegrippen en een samenvatting van anarchistische denkers. In zijn aanzet tot een positieve staatsopvatting ligt dan de nadruk op het open karakter; Holterman wil geen blauwdruk geven voor de toekomst. De huidige staten zouden opgedeeld moeten worden in kleinschalige eenheden.

De redeneerkrant valt onnodig moeilijk te volgen door veelvuldig gebruik van citaten, moeilijke woorden en begrippen. Licht zal de indruk ontstaan van chaotisch denken. De interessante thematiek komt onvoldoende uit de verf.